

روابط عمومی در کتابخانه‌های چین*

نویسنده: جینگلی چو**

ترجمه: محسن حاجی زین العابدینی

عضو هیأت علمی و معاون مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی

شده است. روابط عمومی بین افراد زیادی مقبول افتاده که تعداد آنها بیشتر و بیشتر می‌شود.

در سال ۱۹۸۶ که در مقطع کارشناسی ارشد از گروه علوم کتابداری دانشگاه یکن فارغ التحصیل شده بودم، درباره پیشرفت روابط عمومی در کتابخانه‌های کشورهای دیگر مطالبی، را در دائرةالمعارف جهانی کتابداری و اطلاع‌رسانی انجمن کتابداران آمریکا (ALA, 1981) و منابع دیگر مطالعه کردم. اگرچه در آن زمان فعالیت‌هایی نظیر فعالیت‌های روابط عمومی در کتابخانه‌های چین وجود داشت، اما برای اغلب کتابداران چینی روابط عمومی هنوز واژه غریبی به شمار می‌آمد. بنابراین من مقاله‌ای را با عنوان روابط عمومی در مدیریت کتابخانه اجتناب‌ناپذیر است نوشتم (Chu, 1987). در این مقاله برای نخستین بار کتابداران چینی را برای دریافت جایزه روابط عمومی کتابخانه جان کاتن دانا^۱ (۱۸۵۶-۱۹۲۹) معرفی کردم و آنها را به سازمان‌های روابط عمومی و هفته ملی کتابخانه (ان. ال. دابلو).^۲ در ایالات متحده، انگلستان و سایر کشورهایشاناساندم. این مقاله، علاقه‌مندی شدیدی به روابط عمومی را در بین خوانندگانش ایجاد کرد و از آن به بعد روابط عمومی کتابخانه به یکی از داغ‌ترین موضوعات در کتابداری چین تبدیل شد.

بر طبق محاسبات من، در فاصله بین سال‌های ۱۹۸۷ تا ۱۹۹۲

چکیده:

روابط عمومی در کتابخانه‌های چین به مفهوم واقعی، تقریباً ده سال پیش آغاز شد، اما از آن زمان توسط کتابداران بسیاری پذیرفته شده است. مقالات زیادی در زمینه روابط عمومی در دهه اخیر منتشر شده و واحدهای درسی روابط عمومی در مدارس کتابداری ارائه شده و آموزش‌های روابط عمومی توسط انجمن‌های کتابداری محلی صورت گرفته است. فعالیت‌های روابط عمومی بسیار فعال و موثر بوده است. هفته ملی خدمات و تبلیغ کتابخانه اعتبار بسیاری پیدا کرده است. روابط عمومی به عنوان یک استراتژی اجتناب‌ناپذیر در کتابداری چین درآمده است.

حدود ده سال پیش در بین مردم چین مسأله روابط عمومی، یک موضوع کاملاً جدید به شمار می‌آمد. تاجران منطقه جنوب چین اولین گروه‌هایی بودند که به مقوله روابط عمومی پرداختند و به زودی این کار در بین بسیاری از دیگر بازگنان چینی رواج پیدا کرد. در حال حاضر بیش از ۱۰۰ گروه روابط عمومی در سطوح شهری و بالاتر وجود دارد، ۳۰۰ دانشکده و دانشگاه در سراسر کشور، واحدهای درسی روابط عمومی ارائه می‌کنند که برخی از آنها بخش‌های تخصصی روابط عمومی نیز دایر نموده‌اند. صدها نفر از مردم در زمینه روابط عمومی آموزش دیده‌اند؛ حداقل ۲۰ کتاب در باره این موضوع منتشر

تصویری که جامعه از کتابخانه دارد تصویر زیاد خوبی نیست. روابط عمومی، همانند هنرمندی که یک تصویر را ترسیم می‌کند، باید از طریق توسعه خدمات و برقراری ارتباط با خوانندگان، به منظور گسترش تاثیر کتابخانه در جامعه، تصور گذشته مردم از کتابخانه را تغییر دهد

تعداد ۱۵۳ مقاله در مورد روابط عمومی کتابخانه در ۴۶ مجله چینی منتشر شده است که از بین آنها ۸۳ مقاله واژه روابط عمومی را در عنوان خود به کار برده‌اند (Chu, 1993). تا سال ۱۹۹۵ بیش از ۲۰۰ مقاله [در این زمینه] در مجله‌های چینی منتشر شده است (Chai, 1996). برخی مجله‌ها مانند لایبراری تریبون Tribune Library (ایالت گوانگدونگ Guangdong) و ریسرچ این لایبراری ساینس^۴ (ایالت جیلین Jilin) ستون‌هایی را به بحث‌های روابط عمومی اختصاص داده‌اند. در حال حاضر روابط عمومی به عنوان یک فصل در کتاب‌های مدیریت کتابخانه، یک واحد درسی در مدرسه‌های کتابداری و موضوعی در همایش‌های کتابداری به شمار می‌آید. کتابخانه‌ها و انجمن‌های کتابخانه‌ای محلی نسبتاً کمی آموزش‌های روابط عمومی ارائه کرده و سخنرانی‌هایی در این زمینه برگزار می‌کنند. گروه مدیریت اطلاعات دانشگاه ژونگ‌شان Zhongshan اولین گروه کشور بود که در سال ۱۹۹۲ گرایش روابط

عمومی کتابخانه را برای دانشجویان کارشناسی ارشد ارائه کرد. در همین سال اولین کتاب در این زمینه با عنوان مقدمه‌ای بر روابط عمومی در کتابخانه‌ها^۵ که توسط گروهی از اساتید و کتابداران در کشور چین نوشته شده بود، منتشر شد. کتاب دیگری نیز در سال ۱۹۹۴ با عنوان مطالعاتی در روابط عمومی کتابخانه: مقالات برگزیده^۶ منتشر شد. این کتاب به شیوه‌ای نظام‌مند نتایج تحقیقات در زمینه روابط عمومی کتابخانه در چند سال اخیر را خلاصه کرده است.

این نوشته‌ها بر روی مقوله‌های زیر در زمینه روابط عمومی کتابخانه تمرکز کرده‌اند: تاریخچه و پیشرفت‌های جدید در خارج از کشور، تعریف‌ها، اهداف و کارکردها، قسمت‌های روابط عمومی و کارکنان آن‌ها در کتابخانه‌ها و فعالیت‌های گوناگونی که بر عهده دارند. برخی نویسندگان توجه خاصی به تبلیغات – یک روش ابتدایی روابط عمومی که در کتابخانه‌ها بسیار ضعیف اجرا شده است –

تعداد ۱۵۳ مقاله در مورد روابط عمومی کتابخانه در ۴۶ مجله چینی منتشر شده است که از بین آنها ۸۳ مقاله واژه روابط عمومی را در عنوان خود به کار برده‌اند (Chu, 1993). تا سال ۱۹۹۵ بیش از ۲۰۰ مقاله [در این زمینه] در مجله‌های چینی منتشر شده است (Chai, 1996). برخی مجله‌ها مانند لایبراری تریبون Tribune Library (ایالت گوانگدونگ Guangdong) و ریسرچ این لایبراری ساینس^۴ (ایالت جیلین Jilin) ستون‌هایی را به بحث‌های روابط عمومی اختصاص داده‌اند. در حال حاضر روابط عمومی به عنوان یک فصل در کتاب‌های مدیریت کتابخانه، یک واحد درسی در مدرسه‌های کتابداری و موضوعی در همایش‌های کتابداری به شمار می‌آید. کتابخانه‌ها و انجمن‌های کتابخانه‌ای محلی نسبتاً کمی آموزش‌های روابط عمومی ارائه کرده و سخنرانی‌هایی در این زمینه برگزار می‌کنند. گروه مدیریت اطلاعات دانشگاه ژونگ‌شان Zhongshan اولین گروه کشور بود که در سال ۱۹۹۲ گرایش روابط

منظور گسترش تاثیر کتابخانه در جامعه، تصور گذشته مردم از کتابخانه را تغییر دهد.

• روابط عمومی خوب به کتابداران کمک می‌کند تا از سازمان‌های بالاتر خود و عموم مردم حمایت بیشتری از نظر کارکنان، بودجه و تجهیزات کسب کنند. مطمئناً ارتقاء وضعیت زندگی و شرایط کاری کتابداران تا حد زیادی به ترغیب، توضیح و چانه‌زنی خودشان بستگی دارد.

کتابخانه ژونگ‌شان ایالت گنگ‌دونگ در جنوب چین، در سال‌های اخیر پیش‌قدم فعالیت‌های روابط عمومی به‌شمار می‌آید. واحد روابط عمومی این کتابخانه که در نوامبر سال ۱۹۸۶ پی‌ریزی شد، اولین کتابخانه چین بود که روابط عمومی را به اجرا گذاشت (Li, 1994). خصوصیاتش چون مجموعه غنی، تجهیزات نوین و روابط عمومی فعال در کتابخانه ژونگ‌شان، باعث شده که از شهرت و نفوذ بالایی در جامعه برخوردار باشد. با پیروی از این کتابخانه، بسیاری از کتابخانه‌های دیگر، واحدهای روابط عمومی راه‌اندازی کرده، کارمندان را جهت انجام امور روابط عمومی تعیین کرده یا مشاوران روابط عمومی به خدمت گرفته‌اند. دولت شهر فشان Feshan (ایالت گنگ‌دونگ) در نتیجه خدمات کتابخانه‌ای مناسب و روابط عمومی موثر کتابخانه شهر، سال ۱۹۹۰ را سال کتابخانه نام نهاد.

شاید بزرگترین و موثرترین حرکت در زمینه روابط عمومی کتابخانه در چین برگزاری هفته کتابخانه است. سابقه این حرکت، به مراسمی با نام «روز تبلیغ کتابخانه»^۶ مربوط به کتابخانه استانی هونان Hu'nan در سال ۱۹۸۵ برمی‌گردد. سه سال بعد از این تاریخ، انجمن فرهنگی شهرداری تیان‌جین «هفته خدمات و تبلیغ کتابخانه»^۷ را از ۲۳ تا ۲۹ می‌سال ۱۹۸۸، در سراسر شهر برگزار کرد. این تجربه، در سال بعد به عنوان یک سیاست پذیرفته شده از سوی وزارت فرهنگ جمهوری خلق چین اعلام شد. در اوایل سال ۱۹۸۹ این وزارت، برگزاری اولین «هفته ملی خدمات و تبلیغ کتابخانه عمومی»^۸ را در طول هفته آخر ماه می اعلام کرد. از سال ۱۹۸۹ به این سو، این فعالیت همانند هفته ملی کتابخانه در ایالات متحده و اروپا هر ساله و در سراسر کشور برگزار شده است.

فعالیت‌های اصلی هفته ملی کتابخانه شامل موارد زیر است:

• برپایی حوزه‌های تبلیغاتی در نواحی مرکزی شهری، توزیع جزوه‌ها، ارائه کارت‌های کتابخانه، امانت کتاب، و پاسخ به سئوالات؛

روابط عمومی در کتابخانه‌های چین به مفهوم واقعی، تقریباً ده سال پیش آغاز شد، مقالات زیادی در زمینه روابط عمومی در دهه اخیر منتشر شده و واحدهای درسی روابط عمومی در مدارس کتابداری ارائه شده و آموزش‌های روابط عمومی توسط انجمن‌های کتابداری محلی صورت گرفته است

معطوف داشته‌اند و بحث کرده‌اند که چگونه ماهیت، کارکردها، مجموعه و خدمات کتابخانه را با استفاده از رسانه‌های عمومی یا ابزارهای مشابه تبلیغ کنیم. برخی نویسندگان دیگر رابطه بین خواننده و کتابدار، چگونگی بهبود تصور جامعه از کتابخانه، مهارت‌های ارتباطی، روابط انسانی، مهارت‌های زبانی کتابداران، و غیره را مورد بررسی قرار داده‌اند. برخی حتی برگزاری جشنواره کتابخانه‌های چین را پیشنهاد کرده‌اند تا به این طریق بتوان تصور عمومی مردم از کتابخانه‌ها را ارتقا بخشید.

روابط عمومی فرایند درک کردن، پذیرفتن، تغییر شکل دادن و مورد استفاده قرار گرفتن در بین کتابداران را طی می‌کند. مطالعات نظری و آموزش‌های روابط عمومی کتابخانه آگاهی عمیق‌تر و تلاش‌های فعالانه کتابداران را تقویت کرده است. آنها نیاز به روابط عمومی و اهمیت آن را در کتابخانه‌ها تشخیص داده و در قالب جملات زیر بیان می‌دارند:

• تعداد زیادی از مردم نمی‌دانند کتابخانه چیست، چه خدماتی ارائه می‌کند، یا استفاده از آن چه منافعی برای آنها دارد. بنابراین کتابخانه به عنوان اولین کار خود باید برای خدمات و وظایف خودش تبلیغ کرده و بازاریابی نماید.

• تصویری که جامعه از کتابخانه دارد تصویر زیاد خوبی نیست. روابط عمومی، همانند هنرمندی که یک تصویر را ترسیم می‌کند، باید از طریق توسعه خدمات و برقراری ارتباط با خوانندگان، به

خود را با عموم مردم اصلاح نکنیم با چنین مصیبتی روبه‌رو خواهیم شد که بسیاری از کتابخانه‌ها در حال از دست رفتن هستند و بسیاری دیگر نیز از دست خواهند رفت» (Garvey, 1980)

پانوشت:

* Public relations of libraries in China. 1998. Library Review. vol. 47, no. 4, pp.230-232

** Jingli Chu

1. Library Science Department of Beijing University

۲. یکی از معتبرترین جایزه‌های انجمن کتابداران آمریکا که هر ساله به انجام

فعالیت‌های بارز روابط عمومی در کتابخانه‌ها اعطاء می‌شود. مترجم

3. National Library Week (NLW).

4. Research in library science.

5. An introduction to public relations of libraries.

6. Studies in library public relations: Selected papers.

7. Library publicity day.

8. Library publicity and service week.

9. National public library service and publicity week

References.

- ALA, 1981, ALA World Encyclopedia of Library and Information Science, ALA, Chicago, IL.

- Chai, Y., 1996, "Review of library public relations studies", Library and Information Service, No.2.

- Chu, J., 1987, "PR is indispensable in library management", Heilongjiang Libraries, NO.2.

- Chu, J., Na, C., 1993, "Studies and practices in library public relations", Journal of Library Science in China, No.4.

- Garvey, M., 1980, Library Public Relations: A Practical Handbook, H.W.Wilson, New York, NY.

- Li, Z., 1994, "Practices of PR in Zhongshan Library", Studies in Library Public Relations, Guangzhou Press, Guangzhou.

- نمایشگاه‌ها، گزارش‌ها، گفت‌وگو یا همراه شدن با خوانندگان؛ مسابقات کتبی یا شفاهی؛
- فراخوان مقالات در زمینه موضوعات ارائه شده؛
- کتابخانه‌های سیاری که به کارخانه‌ها و مدارس سرکشی می‌کنند؛
- نمایشگاه‌های کتاب، مبادله کتاب‌ها و مجلات قدیمی و غیره.

در طول هفته کتابخانه بسیاری از مقامات محلی حضور پیدا کرده و به ایراد سخن می‌پردازند. رسانه‌های عمومی (رادیو، تلویزیون، روزنامه‌ها و مجلات) گزارش‌های بسیاری تهیه می‌کنند. برخی از مشاغل از این فعالیت حمایت مالی می‌کنند. در سال‌های اخیر، در کنار کتابخانه‌های عمومی، دیگر کتابخانه‌ها (دانشگاهی، آموزشگاهی و تخصصی) نیز در این فعالیت‌ها شرکت می‌کنند. طبق نظرسنجی‌ها، هفته کتابخانه در زمره ۱۰ پیش‌آمد بزرگ [کشور چین] (۱۹۸۵-۱۹۹۵) در قلمرو کتابداری به شمار می‌آید. با بسط هر ساله فعالیت‌های هفته کتابخانه، نفوذ این پیش‌آمد بسیار فراگیرتر خواهد شد.

آنچه در بالا ذکر شد، به کشور تایوان (چین تایپه) اشاره ندارد. بنا به دلایلی که بر همگان روشن است، ارتباطات دانشگاهی سرزمین چین با تایوان چندسالی بیشتر نیست که از سر گرفته شده است. آمار نشان می‌دهد که ۳۵ مقاله در زمینه روابط عمومی کتابخانه از سال ۱۹۶۳ تا ۱۹۹۲ منتشر شده است (Li, 1994). ارتباط نزدیک‌تر کشور تایوان با دنیای غرب که بیشتر از ارتباط چین با این دنیا است، نشان می‌دهد که این کشور نظریه‌های غربی را با سرعت بیشتری می‌پذیرد و به عمل می‌پردازد. از این مقاله‌ها درمی‌یابیم که تایوان برای روابط عمومی در کتابخانه‌های خود اهمیت زیادی قائل شده است.

بدون شک، توسعه کتابخانه‌ها در چین در مقایسه با کشورهای پیشرفته رشد مناسبی نداشته است، اما در سال‌های اخیر، ما چیزهای فراوانی فراگرفته و به مسائل زیادی چون روابط عمومی دست یافته‌ایم. در دنیای کنونی، بحران بودجه و حتی بقادر کتابخانه‌ها، مشکلات جهانی هستند که تقریباً هر کتابخانه‌ای در جهان با آن مواجه است. شاید روابط عمومی جهت‌رهایی کتابخانه‌ها از این وضعیت نامناسب یک استراتژی ضروری به شمار آید. چنانکه مونا گاروی Mona Garvey بیان کرده: «اگر ما روابط

منابع: